

[Melchior.]

gør ca. 1 promille af det samlede statsbudget. Det er i virkeligheden 1/10 af en promille. Så lidt er det, vi taler om.

Så siger hr. Poulsgaard, at der er folkelig modstand imod, at der anvendes 1/10 af en promille af statsbudgettet til de formål, som Statens Kunstfond tilgodeser. Ja, det er selvfølgelig rigtigt, at ny kunst pr. definition altid vil mangle forståelse i den brede befolkning og i et befolkningsflertal. Det ligger i ordet, at kunsten er ny, at den endnu ikke kan være trængt igennem hos et flertal, og jeg vil gerne til illustration af dette citere, hvad Emil Hannover, som var direktør for Kunstindustrimuseet tidligere i dette århundrede, har skrevet om dette emne. Han siger:

»Det store publikum kender ingen tålmodighed i betragtningen af kunst, men kræver udelukkende og øjeblikkelig nydelse. Det store publikum forstår ikke, at betragtningen af god kunst kan være en ulejlighed, ja, endog en lidelse, inden den bliver en nydelse.«

Det tror jeg er rigtige ord, men jeg vil gerne sige, at det store publikum, som Emil Hannover her taler om, slet ikke er så langt bagud endda, og jeg vil gøre det med en mere aktuel hændelse. Jeg var så sent som i mandags til et møde i Thyholm sammen med hr. Poulsgaard, og vi stod over for et publikum i en sportshal dér, hvor hr. Poulsgaard naturligvis angreb også netop kunststøtten. Jeg bad så forsamlingen om at give sin mening til kende, og det var altså, som jeg har nævnt, i Thyholm ovre på Vestkysten, hvor der måske kunne være grobund for nogle af hr. Poulsgaards tanker.

Det viste sig, at det var der ikke. Jeg rejste mig op, bad enhver i forsamlingen, der måtte mene, at staten benyttede for meget til kunstformål, især denne tiendedel promille til Statens Kunstfond, og jeg inkluderede også bibliotekspengene, som jo er et noget større beløb – jeg bad enhver, der mente, at det var for meget, om at rejse sig eller sige noget. Der var ikke én – skønt der blev en diskussion – der anførte, at staten benytter en skilling for meget til disse formål. Derfor er jeg ikke sikker på, at hr. Poulsgaards folkeafstemning vil få det resultat, som han forudsætter.

Men selvfølgelig er der da en vis modvilje. Hvad bunder denne modvilje i? Den bunder ikke mindst i, at de misbrug og fejltagelser, der naturligt forekommer i denne lovgivning

som i enhver anden, slås meget stort op. Vi hører meget lidt om al den gavn, kunststøtten gør med sine ganske få millioner, men hører meget om, når der bliver givet 20.000 kr. til Solvognen eller til hr. Thorsens film, som er blevet verdensberømt – og manden er blevet gjort verdensberømt – skønt jeg på ny, hvad jeg også gjorde for et par år siden, vil betegne den som Jens Jørgen Thorsens ikke-film. Der er ikke filmet en meter, og der bliver aldrig filmet en meter, men det er altså lykkedes modstanderne at gøre denne figur verdensberømt på et sådant makværk.

O.k., fejl kan ske, misbrug kan ske, og derfor ser vi jo også en række initiativer. Det er også omtalt i redegørelsen, hvor man siger, at der fra mange sider, bl. a. politisk, er blevet foreslået ændringer, således at ministeren skal træffe den endelige afgørelse om midlernes fordeling. Det er jo også i tråd med det forslag, vi skal behandle her på fredag, fremsat af medlemmer af det konservative folkeparti, om ændring af lov om film og biografer, hvor man også vil henlægge en sluttelig, afgørende magt til ministeren. Det må jeg vende mig imod, men jeg indrømmer, at der her ligger et lidt vanskeligt spørgsmål, nemlig om, hvor friheden slutter, og hvor censuren begynder.

Da vi har fuld ytringsfrihed her i landet, bør en kontrol ingen sinde kunne sætte ind, førend en artikel, en bog eller en film er produceret og er offentliggjort. I og med selve offentliggørelsen er det pågældende værk fremlagt til bedømmelse, og det er først på dette tidspunkt, en eventuel modstrid med gældende lovgivning kan konstateres og en eventuel deraf følgende indskriden kan ske.

Så er det blevet moderne at indvende, at så er skaden jo sket. For at undgå denne skade vil man sikre en mulighed for indskriden forud for det pågældende værks produktion. Ja men det er forkert. Ved en forudgående bedømmelse er tærskelen til censuren overskredet. Det er netop demokratiets væsen – jeg indrømmer, også dets svaghed, men især dets styrke – at alt kan siges, alt kan trykkes og fremstilles, hvorved der kan ske en del spild og en del andre skader, men dem kan vi bedre leve med end med nogen form for censur. Der er tilstrækkeligt af retningsgivende midler i den efterkritik, der sætter ind, når en forestilling er vist eller et program udsendt. Vort folk tager ikke så let skade på sin sjæl, at det ikke